

**ΘΕΜΑΤΑ ΓΡΑΠΤΩΝ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΩΝ
ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Αμείλικτοι στην αυστηρότητά μας, κρίνουμε τα σημερινά νιάτα, δεν αναλογιζόμαστε πόσο υπεύθυνοι είμαστε για τα σφάλματά της. Όχι πάντοτε ο καθένας μας χωριστά, αλλά οπωσδήποτε όλοι μαζί. Η γενεά που ωρίμασε στα δίσεχτα χρόνια του τελευταίου πολέμου, η γενεά η δική μας, περνάει (αυτό όλοι το λένουν και το αναγνωρίζουν) μια βαθιά ηθική κρίση. Το ψεύδος, η υποκρισία και η διαφθορά την έχουν διαβρώσει. Εκακούργησε στους πολέμους (και κακουργεί ακόμη) όσο καμιά άλλη· προσκύνησε (και προσκυνεί ακόμη) το ταπεινό συμφέρον με πρωτοφανή αναισχυντία· και για την αγνότητα των ηθών της όχι μόνο δεν υπερηφανεύεται, αλλά και ντρέπεται να μιλήσει η ίδια. Παράλληλα, επιμένει να παίζει τον ήρωα και να κηρύττει στους νέους με στόμφο την πίστη, την ευπρέπεια, την αρετή. Έχει την αφέλεια να νομίζει ότι, καθαρός καθώς είναι στην καρδιά ο νέος, θα συγκινηθεί από τα λόγια της και θα θεωρήσει ιερές και απαρασάλευτες τις υποθήκες της. Το ίδιο όμως είναι πολύ πιο έξυπνο απ'ότι το φανταζόμαστε. Στην αρχή υπακούει από αυτοσεβασμό και από το θαυμασμό που μας έχει, μας βλέπει όχι όπως είμαστε, αλλά όπως εκείνο μας έχει σχηματίσει μέσα στην αγάπη και στην προσδοκία του. Έπειτα στασιάζει ή ξαφνικά ανακαλύπτει ότι αυτό που δείχνουμε δεν είναι το πρόσωπο, αλλά το προσωπείο μας. Ότι την αρετή τη ζητούμε από τους άλλους, όχι από τον εαυτό μας· τον αυτοσεβασμό τον διδάσκουμε, δεν τον ασκούμε· υμνούμε την αλήθεια, αλλά νομίζουμε πως είναι το ψεύδος. Πώς μπορεί πλέον να πιστεύει στις «αξίες» που εμείς τις προδίδουμε; Δικές του δεν έχει ακόμη νομοθετήσει· έχει αποδεκτεί τις δικές μας – πως θα το κατηγορήσουμε ότι τις περιφρονεί, όταν εμείς οι «ώριμοι», οι «στερεοί», οι «σοβαροί» δεν τις σεβόμαστε;

Ο νέος έχει ανάγκη από είδωλα, και είδωλά του είμαστε μεις, οι γονείς οι δασκαλοι, οι κυβερνήτες, οι λόγιοι που τους ακούει και τους διαβάζει. Όταν τα είδωλά του γκρεμιστούν και διαλυθούν μέσα στην ανυποληψία, κάτι βαθύ και μεγάλο μέσα του καταρρέει. Και επειδή πολύ λίγο γνωρίζει ακόμη τον άνθρωπο και λιγότερο ακόμη μπορεί να εξηγήσει τις αδυναμίες και τα λάθη του, ο κλονισμός που του δίνει η οδυνηρή διάψευση, η απογοήτευση και η αηδία τον συντρίβει. Υπάρχουν βέβαια και σπινεσταλμένοι και οι άτολμοι νέοι· αυτοί μηρυκάζουν κρυφά την πίκρα τους και μένουν στην τροχιά που τους έβαλαν. Πολλοί όμως μέσα στην παραζάλη χάνουν τον έλεγχο και αφήνονται στον κατήφορο. Ευτυχώς που μερικοί κατορθώνουν και υπερνικούν, με θυσίες έστω, την κρίση· είναι εκείνοι που θα μπορέσουν να ξανατοποθετήσουν πρόσωπα και πράγματα, όχι όπως τους έμαθαν να τα βάζουν ή όπως η προσδοκία τους τα ήθελε, αλλά σύμφωνα με τις πραγματικές τους διαστάσεις. Τότε και ο άνθρωπος εξηγείται με τις σκιές του και η αρετή σώζεται με ανέπαφη την ομορφιά της. – Δύσκολα φτάνουν σ' αυτή την λύση οι νέοι, εάν δεν καθοδηγηθούν με αγάπη και γνώση από τους μεγαλύτερους. Λαμπρό μάθημα σε όσους ανατρέφουν παιδιά· δεν ωφελεί να παίζουμε μπροστά τους θέατρο, γιατί τίποτα δεν αποστρέφονται περισσότερο από την υποκρισία – την αλήθεια ζητούν από μας, για να την τιμήσουν.

copyright © 2005- 2006

4 Ιανουαρίου 1962

Ε. Παπανούτσος, Πρακτική Φιλοσοφία, Σχόλιο σ' ένα πρόβλημα.

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να αποδοθεί η περίληψη του κειμένου (μέχρι 100 λέξεις).

Μονάδες 25

B. 1)α. Να ελέγξετε την ορθότητα ή μη των παρακάτω προτάσεων.

copyright © 2005- 2006

Ο συγγραφέας κατηγορεί τους ανθρώπους της γενιάς του για υποκρισία και διαφθορά.

Σ

Λ

Οι νέοι μένουν αδιάφοροι, όταν βλέπουν τα είδωλά τους να γκρεμίζονται.

Μονάδες 2

β. Ποιες ευθύνες αποδίδει στους ανθρώπους της γενιάς του ο συγγραφέας;

Μονάδες 5

2) Να βρείτε τα δομικά στοιχεία της δεύτερης παραγράφου.

Μονάδες 6

3) α. Να αντικατασταθούν οι παρακάτω λέξεις με τις συνώνυμές τους: προσωπείο, ανέπαφη.

β. Να βρείτε τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων: ταπεινό, υποκρισία.

Μονάδες 6

4) Να χρησιμοποιήσετε την λέξη «κατήφορος» μέσα σε δύο προτάσεις, στην πρώτη με την δηλωτική της σημασία και στην άλλη με την συνυποδηλωτική της.

Μονάδες 6

Γ. ΕΚΘΕΣΗ.

Κάθε εποχή, όπως αποδεικνύει η ιστορική πείρα έχει και τα πρότυπά της, τα είδωλά της, που επηρεάζουν τον άνθρωπο στην κατεύθυνση της δράσης του. Από ποιους χώρους αντλούν οι σημερινοί νέοι τα πρότυπα-είδωλά τους; Τι συνέπειες θα μπορούσε να έχει για το άτομο η υιοθέτηση σωστών ή λανθασμένων προτύπων; (μέχρι 400 λέξεις).

Μονάδες 50